

DAMUNT

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SAN JUAN. AGOST 1.993. N°.27

D A M U N T D A M U N T

Revista d'informació local

SANT JOAN (MALLORCA)

AGOST 1.993- NÚM. 27

Depòsit Legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68

07240- Sant Joan (Mallorca)

Tel. 52.61.83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló

Antònia Amengual Salvà

Francesc Alzamora Bauzà

Joan Barceló Serra

Margalida Bauzà Bover

Guillem Company Bauzà

Gabriel Company Gayà

Nino Company Perez

Carles Costa Salom

Josep Estelrich Costa

Catalina Lluïsa Gayà Bauzà

Antònia-Pilar Mas Jaume

Cati Fullana Matas

Gabriel Monserrat Monserrat

Joan Jaume Nigorra

Bàrbara Matas Sastre

Joan Matas Sastre

Guillem Bou Mas

Joan Gayà Matas

Antònia Torrens Jaume

Maria Ordinas

Marc Vidal Bonet

Imprès a:

APOSTOL Y CIVILIZADOR

PETRA (MALLORCA)

Tirada. 400 exemplars

C O N T I N G U T

COBERTA. Fotografia

SALUTACIÓ, pàg. 3

NOTÍCIES LOCALS; pàg. 4,5,6,7,14,15

POEMES, GLOSES I GLOSADORS, pàg.,8,9,16.

ALTRES INFORMACIONS, pàg, 10,11.

ENTREVISTA, pàg. 12.

COMUNICATS. Ajuntament. Pla de Mallorca, pàg. 13.

BIAXOS I CAPGIRONS. Repartiment de personatges. Pàg. 16

FITXES A LLOURE pàg. 18 i 19.

VÍVID. DÉU SAP A ON ?, pàg, 18,19

CONTRACOBERTA. Fotografia.

NOTA: Els escrits publicats expressen únicament l'opinió dels seus autors, els quals es fan responsables del seu contingut.

S A L U T A C I Ó

Damunt Damunt que surt la darrera setmana de cada mes, esperam arribi a les vostres llars coincidint amb les Festes Patronals.

Qualcú va dir que "la festa és important fer-la amb altres, per què un cor obert a la festa és un cor obert als altres, és un cor solidari. I mentre unu disfruta d'aquesta forma s'alegra de compartir el benestar amb altres i això mateix multiplica la pròpia alegria".

Les festes solen esser motiu de trobada dels santjoansers que

viven a altres indrets amb els que viven sempre aquí. I aixó ens produeix alegria a tots.

També les revistes locals són una "trobadà" mensual amb el poble, per aquells santjoaners que no viven aquí. Aixó ens produeix una alegria recíproca, que encoratge als qui lluitam per treure cada mes la revista.

Per aixó vos deim, als d'aquí i als de més enfora

MOLTS D'ANYS

Miquel Florit Huguet

NOTÍCIES DEL PLE DE L'AJUNTAMENT**DEL 30/07/93**

Dins el capítol de resolucions de la batlia, que compren el període entre ple i ple ordinari, (el passat ple fou el dia 28/05/93) es va informar de l'establiment d'un padró de consum d'aigua que compren els mesos del setembre del 92 al gener del 93 per un import de 2.265.805.- €, quantitat que inclou l'IVA i els canons de sanetjament. Els rebuts foren presentats al cobro dins els mesos passats.

També dins aquest capítol s'informà de la contractació feta amb la firma **Construcciones Mayol** per l'asfalt del Camí dels Calderers. L'import destinat a aquesta funció es de 8.168.000.- pts.

La liquidació del presupost del 92 al 31 de desembre va donar un superàvit disponible d'un milió tres-centes mil pessetes.

Varen esser concedides les següents subvencions: al Club d'Esplai de 100.000.- pts., per a la proressó del Devallament; ja havien estat concedides 50.000.- pts. per aquesta finalitat que havien estat sol·licitades com a ajuda al CIM. A l'associació de pares 60.000.- pts per la Festa del Sol que Balla. Al claustre de professors 20.000.- pts. per la Setmana Cultural. A la Penya Motorista 15.000.- pts. per la Festa de Sant Cristòfol i a l'Associació de Donants de Sang altres 15.000.- pts.

Aquesta distribució fou motiu de polèmica i d'abstencions. Referent a unes possibles modificacions dels Estatuts de la Mancomunitat del Pla en les que inclou l'entrada de Porreres i altres notes es va creure convenient sol·licitar que aquestes subvencions fossin amb fins més concrets.

Ja per acabar es va donar la

xifra de 3.160.000.- pts com a presupost per les Festes Patronals, si més no, es va assegurar que no s'arribaria a aquesta xifra i que les festes es celebrarien durant els dies, del 20 al 29 d'agost. L'equip de Govern en el qual com a tots els plens hi faltava en Pep Mas, precisament l'encarregat de festes, no va voler desvelar un avanç del programa, això va provocar la polèmica entre els integrants del Govern i l'oposició ja que aquests darrers argumentaven que per donar el vist i plou a unes xifres necessitaven saber els actes i els seus imports, i que per la seva condició de regidors devien esser els primers en tenir en coneixament el programa de festes, i més encara quant pel càrrec ja es parla de quin serà el programa.

Per cert que aquest xerratorum diu que aquest any seran discriminades diferents associacions del poble que fins ara eren característiques dins els actes de les festes de molts d'anys anteriors.

Joan Jaume Nigorra

NECROLÒGIQUES.

Antoni Mayol Matas (Garreta), morí el passat dia 31 de Juliol a l'edat de 69 anys.

Rebin el nostre condol la seva filla Francisca, el seu marit Miquel, i els nets Miquel i Inmaculada.

ACAMPADA 93

Un any més 30 nins i nines de Sant Joan montaren una acampada a la finca de "Sa Duaia" a Artà, un bonic paratge, quasi un paradís, de Cala Torta, Cala Mitjana i Cala Petita, lluny dels formiguers humans que són la majoria de platjes de Mallorca.

Varen esser quatre dies de la segona setmana de passat mes de juliol de contacte amb la natura, ple de pau i serenitat, premi ben guanyat per la constant feina de tot l'any, per la tasca que comporta la seva dedicació a la Banda de Cornetes i Tàmbors.

Les activitats, a més de llargues estones a la platja, foren molt diverses; entre elles, excursions, jocs i altres entreteniments dirigits per monitors qualificats i un equip de persones majors que s'encarregaven de la cuina i demés necessitats dels nins. Foren més de 60, les persones que disfrutaren d'un molt bon dinar, el diumenge dia de visita dels familiars dels acampats.

Com a contribució amb l'Ajuntament d'Artà, per la seva generositat en concedir els corresponents premis, els nins i nines dedicaren un horabaixa a la netetja de Cala Mitjana, recollint 20 sacs de fems i brutor, juntament amb un considerable caramull de ferralla i altres materials no combustibles.

Des d'aquests moments, el Centre Cultural de Sant Joan, ja treballa en l'organització de la propera acampada, que podria esser, si les coses i l'economia de l'entitat ho permeten, dins l'hivern que ve.

Bon estiu a tots.

EL NOU ERMITÀ

Encara que en números passats d'aquesta revista, hem publicat notícies i poemes-gloses parlant d'aquest jove ermità de 23 anys, Josep Bauçà Bauçà, que té les arrels santjoaneres, i és l'ermità més jove de Mallorca, volem fer un breu comentari de l'acte que es va celebrar el passat diumenge dia 15 d'Agost, festa de l'Assumpció, en el qual en Josep Bauçà va fer els seus vots temporals a l'Ermida de la Santíssima Trinitat de Vallde-mossa.

Molts foren sels familiars i amics santjoaners que pogueren assistir a l'acte en el qual en Josep va vestir l'hàbit d'ermità, un acte bastant insòlit a finals del segle XX.

Volem acabar aquest breu comentari transcrivint l'acte de **professió**, que diu així:

Jo l'ermità Josep de la Soletat de Maria Bauçà Bauçà, habitador d'aquest desert, dedicat a honor i glòria de la Santíssima Trinitat, de la gloriosa Verge Maria, de Sant Joan Baptista i dels nostres pares Sant Pau i Sant Antòni. Per amor de nostre Senyor Jesucrist i santificació de la meua ànima, promet a Déu de viure en soletat i de treballar en la conversió dels meus costums, i davant vós, Pare, Superior General, faig vot de castedat, pobresa i obediència, en presència del meu àngel custodi i de tota la cort celestial, per tres anys, segons les regles dels ermitants de Sant Pau i Sant Antòni i m'entreg de tot cor a aquesta congregació, per alcançar la caritat perfecte en servei de Déu i de l'església, en la gràcia de l'Espeit Sant i amb l'ajuda de la Verge Maria Imaculada.

ESTIU 93

Per Sant Joan, un poble que torna petit, el cens d'habitants ha disminuït, es pot veure cada cap de setmana, molta de gent externa, que té el seu lloc de feina i residència habitual fora del poble.

Alguna d'aquesta gent, fa anys que ve per Sant Joan a la seva casa de dins el poble o a la caseta que han habilitat a foravila. Pel carrer, al forn, a la botiga, a la carniceria, al caf   a la papereria o a l'Església et trobes amb gent que no es d'aquest poble. Aquest fet augmenta en els mesos d'estiu, temps de vacances.

L'equip de Redacció de D.D. tenia en projecte la realització d'una enquesta d'urgència amb un gran nombre d'aquesta gent de fora, per demanar-los la seva opinió sobre el nostre poble i... per conèixer-los millor. Però la sortida de viatge de part de l'Equip de Redacció de D.D. ha fet que només poguem ressenyar un petit nombre de gent en aquest Estiu 93.

Robert i Débora: Són norteamericans, de Califòrnia, en Robert és professor de Universitat, precisament especialitzat en mitjants de comunicació, el que fa que miri en curiositat i benevolència a D.D, una revista casolana. Na Débora   s professora de teatre infantil. Una colla de gent encantadora que va m  s de 10 anys que venen a estiu  tjar a Sa Rota d'en Teco, una finca que adquiriren dels hereus de Don Manuel Mongui   de les Roques. Encara que han passat més d'un mes entre nosaltres no hem tingut temps de fer la conversa que teniem projectada d'anys enrera.

Maria Mas Font (Pagesa): na Maria ha realitzat el seu quart viatge a Sant Joan des de l'Argentina, per estar més d'un mes amb la familia

(del 15 de Juliol al 16 d'Agost). Aquest darrer viatge l'ha fet acompanyada del seu fill Daniel, el més petit. Els quintos de na Maria, que aquest any ja s'havien fet la seva trobada-dinar, han tornat a reunir-se per dinar amb na Maria.

Que és de "lindo" aix  , -ens comentava na Maria- amb aquest peculiar parlar, meitat mallorquí, meitat argent  .

Antònia Coll Meli  :   s una mallorquina, que aquest Estiu 93 ha descobert Son Font, lloc que fa anys que el seu pare coneix, ens comentava que la gent de Sant Joan li paraixia gent molt sana i amable encara que sigui gent que en principi es mostra un poc recelosa. A n'Antònia li encanta el nostre entorn i sobretot va destacar una cosa molt important que no canviasses el que tenim, el nostre poble.

La llista seria llarga, però volem esser feels al nostre nom emblemàtic i transcriure aquesta notícia-comentari.

Estiu 93 Damunt Damunt.

FOC A SANT JOAN

A tots ens han deixat aborronats les notícies dels incendis forestals succeïts a Mallorca durant aquest estiu.

Quan encara segueixen les investigacions i la polèmica sobre l'autoria dels incendis, si un malalt o piròman o una campanya premeditada per interessos creats, és bò recordar que la gran majoria dels incendis, sobre tot els que s'han produït dins Sant Joan, a foravila i dins el casc urbà, han estat degut a la imprudència.

El darrer incendi important, va succeir només fa uns quans mesos a una casa del carrer de Llevant, (Can Rafel de Son Garrover), el propietari i afectat ens va confesar que tot va esser degut a una imprudència: treure cendra i caliu a fora.

Les ximenees en les quals es fa foc en abundància durant l'hivern, també han donat més d'un retgiro. A ca l'amo Cosme Perauba (Carrer Mestre Mas), precisament durant la nit del valatori, la ximenea es va pegar foc. A la casa número 105 del carrer Major, còneguda per Cas Paoler, i que els més majors conixem pel nom de Ca l'amo Guillem de Sa Mestre, dins el primer quart de segle també es va produir un gran incendi que començà per la ximenea.

Els sostres, com en el cas del ja mencionat l'amo Rafel de Son Garrover amb molta freqüència, han estat el lloc a on el foc ha començat. Els més majors recordaran quan es va cremar el sostre de Can Raull, a on va salvar la vida miraclosament en Joan Font Bonet (Foc), que a les hores era un nin.

Les païsses, també es pegaren foc en més d'una ocasió, la palla, o els fems secs, la il.luminació (l'enlluernament) amb llums per falta d'instal.lació elèctrica, foren la

causa de que es calàs foc. També es va pegar foc a altres llocs, com a Ca l'amo Miquel Miralles en el carrer de Ses Trinxes (actualment carrer del Camp), a Son Gual, etc.

Els focs a foravila, garriga i arbres, garbes o segat, també fou notícia en temps passats. Molts recorden quan uns any es va pegar foc al turó dels Xabatllins, en temps de l'amo Gaspar Mestre (Manacorí). El mateix va ssucceir a Pinyella, era dins el Juliol i encara es batia a l'era, el foc va cremar les garbes de la família Faleu i de la família Cauó.

També a Pinyella es va pegar foc al puig, propietat de l'amo Mateu Bonet (Foc).

Les solls i vaqueries d'Horteta de l'amo Antoni Xisquet, devora s'Hostalet, també es pegaren foc.

Les costums de guardar a casa seva els doblers en lloc de dur-los al banc o caixa d'estalvis, en moltes ocasions acabava de posar la nota tràgica a la desgràcia d'algunes famílies, que a més de veure destruïda o esbucada una bona part de la seva llar, perdien també els seus estalvis.

En la gran majoria de casos que hem recollit de les fonts orals, la imprudència de les persones sempre ha estat la causa del foc.

LES GLOSES DEL FORNER

En aquest mon de misèri
n'hi ha que s'ho passen be
jo mai ho he pogut fer
esclau del meu cautiveri
sa culpa d'aquest desveri
jo tenc ben clar el qui la té
mai he tingut cap doblar
això no té cap misteri.

Aquell que no té doblers
pateix més que un animal
fa molts de fets de pardal
i seguit seguit mals papers
s'enfadar-se és per demés
en contra des capital
i només per viure cabal
s'ha de lluitar amb excés.

No fan sa felicitat
els doblers en aquest mon
emperò mirau per on
pareix més espavilat
es que un doblar ha aplagat
per aturar un camión,
ses coses així coom són,
en que tot sigui robat.

No coneixeu un senyor?
que guanya els doblers a pala
i de sa vida es regalà
de lo més bò lo millor
es primer a sa proressó
i es darrer a pagaar a la Sala,
es diumenges rescabala
i va a prendre la comunió.

Els vull contar un fet greu
que qualche pic m'ha passat
que un senyor m'ha trepitjat
dignament amb el seu peu
i li he dit Aigo en neu!
en aquella autoritat
- perdoni si li he posat
el meu peu davall el seu.

Si heu de menester un favor
que jo el vos pugui fer
en que sigui pes carrer
disposau d'un servidor,
que ha tingut ocasió
m'ha agradat es quedar bé
sempre n'he anat endarrer
de mostrar el meu amor.

Gabriel Company
(Fornar Boveta)

DEDICAT A GABRIEL COMPANYY, EL FORNER

Biel, tots els teus amics
es troben atribulats
davant els trists senntiments
que et tenen apenat.

Et mostres desanimat
posseït per s'amargura
si et poguessim ajudar,
t'aidariem de bon grat.

Jo no et tenc per dolent
ni crec que ho siguis tampoc
però a n'es més valent
qualque pic li falla es joc.

Si alguns dels motius dels que tens
està mal interpretat
pot haver-te molestat
sense fer-se en mal intent.

Que prest puguis recobrar
s'alegria que has perduda
tracta d'oblidar el mal temps
i visca sa teva figura!
cantador dels més valents.

Catalina Jaume i Ginard

AL NOU ERMITÀ

Amb gran goig i alegria
i un esperit cristià
amb coratge i valentia
vesteix s'hàbit d'ermità
i per haver escollit tan bon dia
l'Assumpció de Maria
un escut li posarà
i els teus passos guiarà
el temps de la teva vida
i el teu cor reforsarà
perque mai hi pugui entrar
s'esperit de covardia
si en algo vols imitar
a Sant Pau i Sant Antoni
ells força te donaran
per poder alcançar victori
i tirar per endavant
i el teu exemple darà
un aroma edificant.

Així sia.

Catalina Jaume i Ginard

EN MEMORIA DE CATALINA FONT (SINEUERA)

Als seus vuitanta dos anys
morí Catalina Font
en veritat podem dir
que va esser dona ordenada
que excercí durant molts d'anys
la seva professió de modista refinada.

Es veu que tirava arrel
de sa mareta estimada
que Déu la tengui en el cel
i amb ella s'hagi abraçada.

I ara amb la vostre "llicenci"
de sa mare vull parlar
"Sa Mestressa Sineuera"
perque dins sa seva esfera
hi ha coses d'admirar,
sempre es va considerar
per modista de primera
i feina mai no n'hi va faltar,
els rics duien sa quimera
de vestir-se tots allà.

Unida amb el seu espòs
de nom Josep Font Dalmau
nou fill Déu els va enviar
i a tots els varen surar
cosa sobrenatural
si Déu no hi dóna sa mà.

Amb interès i finesa
quatre filles va ensenyar
de sa professió seva
i es resultat que li dà
que cap va sortir borrera.

I en Jaume per hortolà
ha estat figura primera
i es que venen a darrera
tots s'han sabut defensar.

Catalina Jaume Ginard

GLOSES DE NA CATALINA DE CALICANT

Es negoci des conrar
està prou descontrolat
per comprar un kilo de pa
n'hem de menester cinc de blat,
que estigui net i porgat
i a n'es qui l'ha cultivat
solament li ha quedat
molta ronya per gratar,
i si ha de comprar ametlles
poca ventatja hi haurà,
per això molts d'ametlers
es queden fora espolsar
i molta terra abandonada
es queda sense llaurar.

De les figues no s'en treu res
i dels albercocs tampoc
i sa palla cala foc
perquè ningú en vol comprar
per això s'ha de cercar
per poder-se defensar
aaltre manera de viure
perquè es perdre no fa riure,
això ho podem confirmar,
ja veurem aquesta marxa
a on mos arribarà.

Essens es pa un aliment
dels que es consumeix més
si els forners el venen car
es discutir és per demés
si algun dia el pujen més
ningú se n'afluixarà
hi haurem d'afagir doblers.

Catalina Jaume i Ginard

DEDICAT A MARC VIDAL

Marc, trop que xutes a porta
com el més bon futbolero
jo sempre t'alabaré,
tu sempre poses sa pedra
just allà on hi cau bé,
n'hi ha una vertadera
en veure't t'en parlaré.

Catalina Jaume i Ginard

REPOBLACIÓ FORESTAL

(Continuació del mes anterior)

uns ajuts dels quals tradicionalment havien estat exclosos.

Les despeses de repoblament —no les primes de compensació de rendes— també podran concedir-se a entitats locals —ajuntaments— o a altres ens públics que participin de la filosofia del programa de repoblament, encara que no siguin, en aquest cas, titulars d'explotacions agrícoles. Tampoc no podran rebre les primes compensatòries els agricultors que, amb anterioritat, s'hagin acollit al cessament anticipat de l'activitat agrària en aplicació del Reglament CEE 2079/92. En darrer terme, cal assenyalar que la sol·licitud d'ajuts —en tots els casos— haurà d'anar acompanyada d'una memòria tècnica i un pressupost, en el qual es fixarà la quantia de l'ajut.

Parlem de xifres

Els imports dels distints ajuts varien d'acord amb la seva situació en el tres grans grups que hem perfilat en els anteriors apartats. Així, les despeses de repoblament que podran ser cobertes oscil·laran entre les 175.000 i les 400.000 pessetes, segons es tracti d'unes espècies o altres les que siguin repoblades, entenent-se aquestes sumes per cada hectàrea repoblada. Aquestes despeses podran abraçar, a més de la despesa pròpia invertida a realitzar la plantació, les derivades d'adaptar el material i la maquinària agrària als treballs de silvicultura, amb un límit d'un 25% del total de les despeses de repoblament, a més de la creació de viviers a peu d'explotació per a la producció de plantes destinades a repoblar; la compra de llavors i altres materials de reproducció amb la mateixa destinació i en general

totes aquelles despeses necessàries per garantir la implantació i el creixement de l'arbratge.

Pel que fa a les primes de manteniment—recordem que seran aplicables durant un període de fins a cinc anys— les sumes aportades per l'Administració oscil·laran entre les 15.000 i les 30.000 pessetes per hectàrea, d'acord també amb les espècies de què es tracti. Quant a les primes compensatòries, aquestes s'establiran conforme a dos criteris distints, segons siguin o no agricultors a títol principal o sols titulars d'explotacions agràries. En el primer cas, els ajuts variaran entre les 20.000 i les 35.000 pessetes per hectàrea, mentre que en el segon supòsit les sumes oscil·laran entre les 12.000 i les 21.000 pessetes, sempre d'acord amb les espècies repobladores. Per a aquestes primes compensatòries s'estableix un màxim anual per beneficiari i explotació de quatre milions de pessetes. La filosofia que determina aquestes taules obeeix al principi de qui més renda perd amb el canvi d'ús de l'explotació —d'agrari a forestal— rep una compensació major en termes econòmics.

Altres ajuts complementaris —com ja s'ha apuntat en un apartat anterior— es destinaran a donar incentius econòmics als treballs de millora a plantacions repoblades, tant a les ja existents com a les de nova plantació. Aquestes millores poden ser estassades, poda, fertilització i neteja del sòl, tractaments contra plagues i malalties, i també dotació de tallafocs o neteja dels antics, construcció de camins rurals o adequació dels punts d'aigua i construcció de nous dipòsits, entre altres.

Tots aquests ajuts estan condicionats, lògicament, al compliment dels requisits tècnics, sanitaris i de densitat d'arbratge mínim per hectàrea que determinarà la Conselleria d'Agricultura i Pesca per a les distintes espècies forestals. Les llavors i les plantes utilitzades en els repoblaments hauran de reunir així mateix uns determinats nivells de qualitat genètica. És important ressenyar que en cas d'abandonament, incendi o destrucció de la plantació per qualsevol causa, se suspendran tots els ajuts pendents, fin que sigui restaurada la superfície abandonada o destruïda, total o parcialment. Les superfícies repoblades, d'altra banda, no podran dedicar-se novament a ús agrícola durant el període en què els beneficiaris s'hagin compromès —per obtenir aquests ajuts— a mantenir-les repoblades.

Per finalitzar aquest capítol s'ha de fer menció dels ajuts que es destinaran específicament a les tasques de repoblament i cura de superfícies poblades d'arbres ja existents, als boscos a zones rurals. La filosofia és essencialment la mateixa que la que

REPLOBLACIÓ FORESTAL

inspira el repoblament a sòl agrícola, amb la particularitat de tractar-se d'explotacions tradicionalment forestals les quals s'han de potenciar en nom d'una millora a mitjà i llarg termini dels recursos forestals i a la reducció del dèficit d'aquests. En aquest sentit, els ajuts establerts en el decret en qüestió s'orienten a l'ordenació i l'aprofitament del camp, a més de repoblar-lo i conservar-lo. En aquest context, es donaran incentius econòmics a totes les tasques de neteja, poda, adobament, prevenció i tractament de plagues en les masses forestals de la nostra comunitat, com també a la reconstrucció dels boscos destruïts per incendis o altres agressions o catàstrofes naturals. Els ajuts variaran segons l'objectiu que es pretén aconseguir, per la qual cosa s'establiran, en el cas de repoblament a terres forestals, unes subvencions econòmiques similars —per hectàrea repoblada— a les establertes en el cas de repoblament de terrenys destinats a ús agrícola.

El cas balear

La Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear està elaborant un decret autonòmic que haurà de regular en termes operatius el contingut general del decret les línies mestres del qual acabam d'apuntar. Aquest text determinarà les espècies que han de ser d'especial atenció a l'hora de procedir al repoblament d'ús agrícola o al repoblament de zones amb arbres preexistents. També fixarà els imports exactes d'acord amb les particularitats dels nostres camps i boscos i les necessitats dels agricultors i els titulars de les explotacions agràries susceptibles d'acollir-se a aquest pla d'ajuts.

SOLCS I ONES pot, no obstant això, avançar alguns dels aspectes més significatius del decret en qüestió. Per exemple que seran el pi i l'ullastre les espècies destinades a repoblar terrenys de pitjor qualitat i que l'azina es destinarà preferentment a les zones de muntanya. Les novetats, tanmateix,

fan referència a espècies relativament atípiques fins ara en matèria de repoblament. Ens referim al garrover i al noguer. En el primer cas, en entrar en la categoria d'espècies destinades al repoblament, pot suposar una alternativa per a un gran nombre d'agricultors en els terrenys dels quals abunda aquest conreu de rendibilitat —una vegada recollits els fruits i procedit a la seva comercialització— molt baixa. Per altra part, el noguer es destinarà preferentment a terrenys de reguiu que per una o altra raó —els tarongers, per exemple— són gradualment abandonats. El cas d'aquest arbre és singular, per tal com no necessita pràcticament atencions —si es planta a terrenys com el descrit— i ofereix a més la possibilitat al titular de l'explotació d'obtenir un doble benefici: per una banda les nous, el fruit que pot trobar fàcil comercialització, i —molt importat— pot obtenir una rendibilitat en comercialitzar la pròpia fusta del noguer, transcorreguts entre vint-i-cinc i trenta anys des del moment de la sembra.

Aposta de futur

El pla d'ajuts que a grans trets hem analitzat repom a una idea que —el realisme mana— va calant en els responsables agraris en tots els nivells, tant illenc com comunitari: s'ha de cercar un contrapès a l'alarmant caiguda de la renda agrícola. Potenciar les superfícies poblades d'arbres i crear noves masses forestals no s'ha d'entendre, en cap cas, com una menysvaloració de la funció agrària, sinó com una necessària reconversió en un mercat amb abundants excedents agraris i en un hàbitat que requereix ecosistemes forestals atesos i beneficiosos per a la fauna i la flora d'un país i de l'entorn natural en conjunt. La regulació d'aquesta filosofia per part de la Conselleria d'Agricultura haurà de reordenar, sens dubte, la fisonomia dels camps illencs, millorar el camp i els boscos i repercutir en una millora de les rendes del conjunt dels agricultors balears.

EL BATRE A S'ERA

(Continuació del publicat en
les mes de Juliol)

- Que era el que se feia a continuació, una vegada tenir les garbes a l'era ?

-Devers les vuit s'estenia, es he diir se desfeien ses garbes i s'escamapavan ses gavelles per tota s'era, procurant que per tot hi hagues una mateixa gruixa de brins... Despres se berenava a sa vorera de s'era. A les vuit i mitja o nou se posaven ses bisties a s'era i quan era hora, s'atiava ses voreres, se remolcava i girava. Se girava dues o tres vegades, fins que estas ben batut.

-Que e ra "tocar d'amut s'era"

-Era tenir esment, de s des centre d s'era, sujetant es bastó, a sa perxa, prcurant que ses bisties duguesin un bon pas, que els carretons no sortisen de s'era. Es qui "tocava" a més de les escorrejades per fer anar lleugeres ses bisties, solia cantar amb vou forta, cançons amb sa tonada des batre ...

-Que era sa perxa ?

-Era una biga llarga o dues afegides que duien farmat a cada extrem es carretó de batre. Quan se batia amb una sola bistia la perxa era més curta, no anava de part de part de s'era. En el centre de s'era, on estava el que tocava, hi havia es piló o "eje" i a s'altre cap de la perxa, o sigui a la part de defora o vorera de s'era i anava fernet el carretó de batre.

-Que eren es carretons de batre?

-Eran redons (cilindre-cònic), amb un cap més gruxat que s'altre. Era de pdra, enacara que ni havia que en tenien de fusta amb ses erestes de ferro. Es carretó de batre tenia un bastimen que servia per enganxarlo a sa perxa.

-On sa compraven es carretons de batre ?

-Se feien a Binissalem, pero els santjoaners solien anar ha comprarlos a Sineu.

-Era molt feixuc un carretó de batre ?

-Essent de pedra vivva... devien fer un centenar de kilos.

-Que era picar es carretons ?

-Cada 5 o 6 anys o més, se picaven es carretons, perque d'emprar-los es caires o erestes s'havien tornats gruxats. Se picaven o sigui se feien ses erestes més fines a fi de que tellasin millor sa palla i esflorasin més bé es grà.

-Que era es "molinet de canya"?

-A moltes eres se feia un molinet de canya, amb una caramutxa, que se colocava damunt un bastó llarg o damunt un arbre a prop de s'era. Servia per saber de on venia es vent i senyar es coll.

-Que era senyar es coll" ?

-Una vegada batut i llevat ses bisties de s'era, se senyava es coll. Se feia una retxa amb sa forca (diàmetre) que anava de part de part de s'era. Per exemple si es vent venia de ponent amb es tiràs s'empenyia sa batuda de sa mitja era (se part de llevant) s'agranava i a aquella banda anava sa palla i pols.

-Quins colls o vents eren es millors per ventar?

-Depenia de s'era, pero en general es millors vents eren xaloc, tramuntana, gregal, llevant ... es pitjors eren ponent, llebeig i mitjorn.

-Perque s'invocava a Sant Arnau?

-Supos que més antigament sa gent que era més cristiana, devia invocar en seriós i fe a Sant Arnau... En temps meu he sentir dir i invocar "Sant Arnau amolau es forat des vent", pero ja dic ... més en broma que en fé.

Frances Alzamora i Bauzà

Ajuntament de Sant Joan

(MALLORCA)

CONSERGERIA CASA DE CULTURA

Els interessats en la consergeria i lloc de venda de la Casa de Cultura, poden sol·licitar-lo a l'Ajuntament abans del pròxim 12 de setembre.-

Sant Joan, a 30 de juliol 1993.

EL BALLE.

Sant.: Gabriel Mora Mas.-

El Govern Balear estableix unes ajudes en matèria de financiació a través del Decret 23/1989 de recolzament al petit i mitjà empresari balear, mitjançant l'obtenció de crèdits subvencionats. La Societat legitimada per recepcionar les peticions d'ajudes és ISBA:

ISBA (Societat de Garantia Recíproca), és una Empresa Pública de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que du a terme una campanya informativa, d'assessorament i de captació de projectes empresarials dels municipis del Pla.

La solvència i eficàcia de les societats de garantia recíproca està més que provada.

Actualment ISBA ja ha informat als empresaris d'Algaida, Montuiri i Porreres de les ajudes que el Govern Balear concedeix en matèria de subvencions, a conseqüència de la declaració d'àrea d'especial significació a la zona del Pla de Mallorca, a més d'assessorar sobre la financiació més adient a les seves necessitats.

Durant els propers mesos el servei d'informació i assessorament es realitzarà a la resta de municipis de la Mancomunitat del Pla de Mallorca, es a dir, a Ariany, Costitx, Lloret de Vista Alegre, Llubí, Maria de la Salut, Petra, Sencelles, Sant Joan, Sta. Eugenia, Sineu i Vilafranca.

Es poden acollir a aquestes subvencions creditícies avalades per ISBA S.G.R., totes les empreses de tipus comercial o industrial, que necessitin un crèdit bancari i en conseqüència l'abaratiment del cost financer, contant sempre amb la bona viabilitat de l'operació.

Per tal de conèixer la tasca que es realitza des de ISBA, i poder establir línies de col·laboració es convocarà als empresaris a una reunió informativa. Així mateix, a través d'articles de premsa es comunicarà el comensament i horari de consulta de ISBA en el municipi.

Llucia Llopart Cerdà**Marian Sastre Contreras****SERVEI DE PROMOCIÓ ECONÒMICA
MANCOMUNITAT PLA DE MALLORCA
TEL. 83.00.00**

GUILLEM BOU (PASSOL) I LA SELECTIVITAT

La revista **Tribuna** del passat 30 de maig publicava a la seva secció "Educación" un article sobre un mètode per estudiar sens avorrir-se, amb un joc informàtic que ajuda als joves estudiants a preparar la selectivitat.

Un equip d'experts de la Universitat Autònoma de Barcelona preparà un programa de unes 800 preguntes tpus tets del temari de COU.

La notícia té un especial interès per tots aquells que aquest estiu han fet "selectivitat" i particularment per tots els santjoaners, perquè es el santjoaner Guillem Bou (fill de Tomeu Passol i Francisca Payeres), responsable del programa i doctor en pedagogia.

Ens confirmava Guillem Bou, en una conversa que tinguérem a S'Illot, on ha passat l'estiu- el que havia publicat la revista **Tribuna**: "Les preguntes que surten en el joc les hem tretes del temari oficial que cada any fa el Ministeri d'Educació."

-Nosaltres- ens seguí informant Guillem Bou- hem intentat que els estudiants superin les confusions típiques que presente els alumnes de Cou.

En la preparació d'aquest programa han intervingut catedratics, professors de pedagogia que han treballat desinteressadament en la preparació del programa

"Quedarem molt sorpresos de l'acollida que ha tingut aquest joc- ens repetí Guillem Bou.

-Ara el motle esta fet i es pot aprofitar, degudament adaptat- amb unes petites despeses, i posar en pràctica aquets tan difícil "jugar aprenent" i com a santjoaner ens brindà l'idea als santjoaners, mitjansan aquesta revista per si la proposta desinteressada interesas als responsables locals de l'ensenyament i cultura (Col.legi de Son Juny, APA, Centre Cultural, Biblioteca Pública, etc.).

ALTRES DEFUNCIONS

Durant aquest caluros mes d'agost ha mort **Catalina Font Bauzà (Sineuera)** a l'edat de 82 anys.

La nostra col.laboradora Catalina Jaume, en les pàgines de poemes i gloses, dedica un sentit poema a la difunta i a la seva mare la "Mastresa Sineuera".

Rebin el nostre condol els seus familiars més propers.

COL.LEGI PÚBLIC SON JUNY.-SANT JOAN

Amb un poc de retras ens arribà el numero 1 del "Full Informatiu" que publicà el nostre col.legi públic, corresponent al mes de Juny de 1.993.

En el Fill hi ha una "Salutació", final de curs, momnt de fer balanç. Un resum de les "Activitats realitzades, on s'informa de la Stemana Cultural (del 21 al 28 de Maig), Colonied, acomiadament dels alumnes de 8e., Festa de Final de Curs, Festa del Sol que Balla, Enquesta de fi de curs. etc.

En la secció "Informacions" del Full, s'informa dels "canvis en l'estructura del Centre, Sol.licitud d'una segona Unitat d'Educació Infantil, del canvis de mestres pels Curs 93-94 i del inici del Curs 93-94..

També s'informa dels acorts del Consell Escolar, on s'informa de la elecció de Josep Roig com a Director del Centre, per un termini de 3 anys.

S'adelanta una informació sobre les activitats programades a l'Escola d'Estiu que ha organitzat l'A.P.A.

Es el nostre desig informar els propers mesos sobre les activitats del Col.legi Son Juny i A.P.A., que aquest mes hem publicat molt per damunt damunt.

N O C E S

El passat dia 31 de Juliol es casà Joan Maria Fiol, primer tinent batle de l'Ajuntament de Palma, amb la montuïrera Maria Antònia Garcia Sastre, filla de Josep Maria Garcia Ruiz, menescal titular de Sant Joan. La cerimonia religiosa es feu a l'Esglesia del Col·legi Madre Alberta i el sopar de noces a l'hotel Meliá de Mar.

La novia Maria Antònia duia un vestit entallat de ras color marfil, que deixava les seves espatlles al descobert. De l'escot partien dues llargues peçes que formaven la coa. Un vestit de novia que realçava la natural elegància i bellesa de Maria Antònia i que fou realitzat per una modista de Sant Joan, que sovint reb encarrits d'aquest tipus, per part de gent de fora.

EXCURSIÓ D'ESTIU DE LA PENYA MOTORISTA

El diumenge dia 15 d'agost la Penya Motorista, va realitzar la seva excursió anual d'estiu, que enguany va canviar l'escenari de la cala de Sant Vicens per la platja de S'Amarador de Santanyi.

Aquesta excursió és una de les velles activitats de la Penya. La primera fou el 19-08-1956 al Port de Pollença i Formentor. Durant bastants d'anys la data de celebració era el 18 juliol, aleshores diada festiva per administratius i empleats especialment. Per tant el Bar Fiol quedava tancat podent assistir el President Miquel Fiol i la seva família. Foren importants les excursions del 18-07-63 a Eivissa en avió "charter", al igual que el 18-07-64 a Menorca. El 18-07-66 a Cabrera amb un bon temporal, etc. A totes aquestes excursions com també a les es ferenn arreu de tot Mallorca, sempre si acostumava tenir-hi el dinar.

Des de que arribà la democràcia i la data del 18 de juliol deixà d'ésser festiva, l'excursió es celebra cada any a mitjant mes d'agost. Aquests

15 anys derrers les trobades han estat a Cala Murta (Formentor). Allà a les cases de la Fundació Costa i Llobera hi assistirem uns anys a la missa i en la diada de la Mare de Déu d'Agost hi repartirem l'aufabaguera i després del dinar hi recitarem la coneguda poesia del "Pí de Formentor"

L'any 1.983 es visità per a tercera vegada l'illa de Cabrera i des de 1.984 fins l'any passat l'excursió es desenvolupa als bells paratges de la Cala de Sant Vicens.

Enguany s'Amarador fou el lloc assenyalat per aquesta trobada dels membres de la Penya, per a reunir-se després del bany, a l'ombra dels pins i a l'entorn d'un calderó de saboros arròs brut, fet per un artesà cuiner Rafel Gayà (Betlem), compartint a més begudes, plat dolç, cava, cafè i locors en un ambient de germanor i alegria del que gaudiren els gairebé una cinquantena d'assistents. Molt d'anys.

Joan Jaume i Nigorra

GRÀCIES BÀRBARA

A Na Bàrbara Matas Sastre
 les gràcies li vull donar
 perquè en va elogiar
 sabent que som un desastre
 no tenc gens de bona pasta
 veu dolenta per cantar
 lo mateix que per glosar
 no en veng de bona casta.

Magre com a glosador
 i manco en tema literari
 i en quan en el tema agrari
 mai he estat superior
 més d'aquesta qüestió
 no me queix del meu calvari.

A complit trenta-un any
 que me vaig fer hortolà
 cuidant bous i sembrant gra
 era prou petit es guany
 gotes de suor i de sang
 per poca cosa avançar.

Ara jo i la meva dona
 que ja mos hem jubilat
 vivim amb felicitat

i això es la cosa més bona,
 la bosa apenes sona
 més, no en te preocupat.

Fills i nets mos aprecien
 un fets que son ben normals
 estant bons o estant malalts
 ses carícies no escatimen
 i ses nores mos estimen
 com a filles naturals.

Si mos estas agraïda
 jo me sent molt satisfet
 de veure que algun fet
 tinc bo en la meva vida
 ja que en res bo pas sa mida
 en res me pas de discret.

Que visquem amb alegria
 amb pau i felicitat
 i que la nostra amistat
 duri fins el darrer dia
 i després de l'agonia
 Déu mos hagi perdonat.

Marc Vidal i Bonet

CAVALLET QUAN ERES JOVE

PER EL GRUP DE TEATRE LOCAL

BIAXOS I CAPGIRONS

Repartiment dels personatges, per ordre d'aparició:

CATERINA	Maria Alzamora
MARGARIDA	Angela Riera
MACIÀ	Toni Xavier Mas
SENYOR LLUC	Sebastià Mayol
L'AMO EN MATEU	Miquel Gayà
MADÒ MARIA	Catalina H. Gayà
JORDI	Bartomeu Bauzà
SENYOR JOAN	Gabriel Company
SENYORAVIA	Bàrbara Matas
VICARI	Joan Nigorra

MUNTATGE I DECORACIÓ	Toni Xavier Mas, Joan Magro i Joan Florit
VEU DE LA CASA GRAN	M ^a Magdalena Jaume
MAQUILLATGE I PERRUQUERIA	Maria Matas i Antoni Gayà
APUNTADORA	M ^a Elionor Bauzà
RESPONSABLE TÈCNIC	Bartomeu Gari

BANCA MARCH

Fou el dia 1. de Julol de 1.953, on hi va estar altres 3 anys. El que Joan Oliver Monjo (de Maià) 1.965 la Corresponsalía es convertí començà cm a Corresponsal de la Banca amb Sucursal. march, a Sant Joan.

La primer oficina estava en el carrer de Palma, número 13, on hi va esser inagurada l'any 1.9677, a un edifici nou, estil mallorquí, amb unes oficines espaioses i modernes.

L'any 1.958 es mudà l'oficina al carrer Nou, número 3, on hi va estar 6 anys, del 1.958 a 1.964.

Seguidament la Corresponsalía es va treslladar al Carrer José Antonio, número 48 (avui carrer Ballavista),

Joan Oliver Monjo de Maià (que ens ha facilitat aquestes dades) de Corresponsal pasàa Director Local de Banca March, després de més de 34 anys com cap. El dia 1. de Novembre de 1.987, passà a la situació de pre-jubilat, començant per aquesta Entitat una nova singladura dins l'àmbit local.

CONTRABAN

El contraban de tabac, consistia generalment amb "pastilles".

Els carabiners de Montuïri, que anaven montats a cavall, eren els qui més encalçaven els contrabandistes, els dedicats a tragarinar contraban de Sant Joan, feine que es feia d'una manera esporàdica.

Conten que una vegada un contrabandista a qui els carabiners feien a prop, es va amagar dins el fossar.

El tabac de contraban que es duia a Sant Joan, el duien de la part de Manacor i havia arribat a Mallorca amb un llaüt des de l'Alger.

El tragarinaven tot-dret des de la part de Son Jusep, carregat a l'esquena, amb unes corretges, una de les quals es deia "frontera" perquè passava o es col.locava en el front.

Les saques de tabac eren quadrades, de 400 pastilles, i aquestes saques anaven forrades d'hule negre, impermeable, perquè l'aigua i humitat de la mar no tudàs la "mercancia".

Traginatadors de saques de tabac foren Amador Antich Bauzá (mestre Madó Baró), Mateu de Son Garrover,...

Els traginatadors havien de caminar tota la nit, sempre per mal terreny, fugint de camí o carretera, per por dels carabiners. Es guanyava 7 pessetes per saca.

ROMAN

Roman Quirós Pasalamar va esser un d'aquets personatges vinguts de fora, que passà per Sant Joan, deixant plaent record, per la seva bondat. Roman, català, natural de Barcelana, va venir a Mallorca pels anys 40.

Va treballar com a missatge o bracer a Son Castanyer i a Horta.

El 15 de gener de 1.948 es va casar a Sant Joan amb Magdalena Pons Servera, natural de Santanyi, que vivia baix de la condició de neboda, a casa de Francesc Gaya Bauzá, el popular "Carabiner Pardut".

Quan es casaren a principis de 1.948, Roman tenia 34 anys i la seva esposa Magdalena en tenia 26.

Roman que més tard va nar a residir a Ciutat, tenia una greu lesió òptica, a conseqüència d'un accident, amb els pas dels anys, les seves dificultats visuals anaren creixent, quedant invident.

Molt de santjoaners recorden la seva simpàtica i bonhedosa persona, correctament vestit, amb les ulleres negres, a un cap de cantó del carrer Sindicat, cridant i vinent el "Cupón del Ciego".

Miquel Florit Huguet

DÉU SAP A ON ?

No record si em va escapar cap exclamació, però sí que em vaig quedar aturat davant ella i segurament la meva mirada dagué expressar tota l'admiració, sorpresa i curiositat que la seva presència, tan espontàneament, em va produir.

Què passa?, em va preguntar ella, somrient, evidentment alegada

- No t'havia vist mai... però ets tan... M'agrades -vaig dir torpement, adonant-me definitivament que estava davant una desconeguda i que podria interpretar-me malament, vaig afegir immediatament, - M'agrades per... model... i vaig assenyalar la bossa que duia penjada a on hi duia la càmera fotogràfica i els objectius.

Ella va somriure amb una rialla espontànea.

- Si en lloc de trobar-nos damunt l'acera d'un carrer transitat, ens trobàssim a un local tancat o a una plaça... et demanaria que fessis de model per jo... ets... única...

Mai m'ho havien dit -digué ella- sense deixar de somriure

- Me deixaries fer-te unes proves?

- A jo m'agradaria molt... però... a on?, quan? i per què són les fotos? -va demanar ella, evidentment interessada.

I jo vaig dir-li que tota la fotografia que faig és per afacció, que no som ni molt menys professional. Que les fotografies que faig les public a una revista d'àmbit local i que alguna vegada les he enviades a concursos.

- Però a on em volfer les fotos i quan?. va tornar a preguntar ella-

- Per que no aprofitam ara mateix, vols que anem fins a aquella plaça on no hi ha tanta de gent?, vaig dir-li.

- Amb aquesta mateixa roba?

I per què no? Es que tenc el presentiment que aquesta és una ocasió única, i si no et tornàs a veure mai més?.

- Es ben possible, digué ella, posant-se sobtadament seria. Una serietat que en aquell moment no vaig comprendre.

Mentres conversavem havíem anat caminant cap a la plaça veïna.

- Duim uns minuts conversant i encara no m'has dit el teu nom, li vaig dir.

- Em diven... tenc un nom molt llarg... em diuen Esperança...

- Quants d'anys tens?, li vaig demanar. Havíem arribat a la plaça i jo ja havia obert la bossa, havia tret la màquina i estava montant l'objectiu.

- Tenc 17 anys... però la setmana que ve faaré els 18 anys... i altre vegada s'havia tornat a posar seria.

Sense apenes fer-li més que unes petites indicacions, vaig disparar la meva Canon una i altre vegada fins a acabar el carrete. Realment valia com a model, es sabia moure amb naturalitat davant l'objectiu.

- Quan et podré veure per donar-te les fotos i perquè tu puguis seleccionar les que he de publicar i, per tant, he d'ampliar. Les fotos estaran fetes la setmana que ve i jo venc tots els dijous a Manacor per la meva feina... A on vius?

DÉU SAP A ON ?

- Visc a un hort, el meu pare i de la meva càmera fotogràfica. m'acompanya a l'Institut cada dia. Qui era aquella extranya i espontànea juntament amb la meva germana que model?.
estudia E.G.B.

- Idò, quan et podré tornar a veure? Li havia promès que no la cridaria fins que no hagués passat una setmana.

✓ Mai més... pus mai... -va dir- deixant de somriure una altre vegada, això, aquella setmana se'm va fer paraixia que ho deia completament molt llarga, fins que al final vaig en serio. La meva germana pot esser veure els resultats.

aquí mateix el proper dijous i... li podreu entregar les fotografies...

- Per què no em dónes el teu telèfon per si no pogués venir el proper dijous...?

- Es el millor que podem fer, el meu telèfon és el XXX; jo no te contestaré... però ho faran la meva germana o els de ca nostra...

- Es que te'n vas de viatge?

- No cridís fins d'aquí a una setmana i... llavors tendràs notícies meves... -Estava seria, diria que trista, molt trista. M'atraviria a dir que estava quasi a punt de plorar.

- Adéu, ara me n'he d'anar, el meu pare i la meva germana m'esperen, -digué- i va partir, sortint de la plaça, i desaparaguent entre la gent.

Quedaven molts d'interrogants, moltes preguntes que m'hagués agradat fer. Només tenia un carrete impresionant dins la càmera de fotos i un número anotat a la capsa d'una pel·lícula Kodak. Sentia una gran curiositat per conèixer i desvelar la identitat d'aquell noia de 17 anys, que la curiositat havia posat dret me

Com havia quedat!. Realment era fotogènica i esplendida. Quan li vaig fer les fotografies vaig utilitzar difusor el que li donava un aire com a més misteriós.

No totes les 24 fotografies del carrete em varen deixar satisfet, però realment n'Esperança era una "bella extranya", distinta, impossible de definir, difícil de classificar.

Vaig cridar dues vegades al número de telèfon que n'Esperança m'havia donat. La primera vegada no respongué ningú. Havien passat 10 dies quan vaig tornar a cridar:

- Digau? -va dir la veu d'un home.

- Es ca n'Esperança?, vaig preguntar jo.

- Sí, sí, jo som el seu pare, què sabeu res? em va demanar la veu desconeguda que paraixia que tenia una gran ansietat.

- Som un home que li va fer unes fotografies...

- No estam per retratos, -digué bruscament aquella veu i penjà.

(Continuarà)

